

7

Podvedená Józina sesílá kletbu na rod Potockých: úryvek z románu *Kříž u potoka* (čte Markéta Tallerová)

Vypravěč (Daniel Rous)

Nejdůležitějším momentem pro děj románu *Kříž u potoka* je Józina kletba. Józina byla přinucena provdat se za Franíka Potockých a odmítla podvolit se mu jako žena. Franík ji však pomocí omamných látek svedl a z jejich spojení se narodilo dítě. Když přijde Józina opět ke smyslům a zjistí, za jakých okolností si Franík podvolil její tělo a její duši, prokleje jeho a celý jeho rod:

Józina (Markéta Tallerová)

Zdaž, ó bože, bídnějšího jsi stvořil tvora nad ženu?! Kde asi bloudila spravedlivost tvoje, když muži ji vydals všanc, když stanovils, on že pánem jejím bude, nechť si udělá ze srdce jejího podnož, nechť duši její rozškube jako dítě na louce kvítko, nechť lásku a čest její v bláto zašlape, hříchem že to nebude ni před tebou ni před lidmi?! Kterýžto zeměplaz svíjící se pod nohou lidskou je ničemnější mne, ženy zhanobené? Každý vlas na hlavě lidské prý počítáš, a slze ronící se z očí žen nepočítáš? Každý zločin trestáš mečem plamenným, jen na ženě-li spáchána mužem křivda, zrada, vražda, tu odvracíš tvář, aby ti nebylo trestat oblíbence svého? Avšak tenkrát pomstít musíš! Dovolávám se práva věčné pravdy, které vše přetrvá, co je a bude, které nezhyne, i kdyby země se propadla, nebesa se zbořila a trůn tvůj se překotil. Oslyšíš-li mne, pak volati budu, kamkoli mne zatratíš, aby to slyšelo i slunce i hvězdy i kůry andělské a lidstvo i propasti pekelné, že nejsi, že nikdy nebyls, zvuku jen a stínu že se klaněli a báli ... a smáti, nahlas smáti se budu, poženou-li pak andělé zlí, tebou z ráje potupně vyvržení, útokem na bašty hradu tvého nebeského, a budou-li ti chtít vyrvat žezlo. Ba vyrvou ti je, neb zeslabena bude pravice tvoje, spravedlnosti-li se vydáš; ona štítem tvým, základ, po němž nohy tvoje kráčejí, roucho, v němž se oblékáš, a koruna hlavy tvé, bez ní přestaneš být i ty. I dovolávám se tedy po druhé a po třetí práva věčné pravdy, žádajíc si na tobě, aby plémě to podvodné pod střechem tou zrozenou tímž hříchem vyhubeno a zničeno bylo, čím na mně se provinilo, nebudiž při Potockých nikdy již lásky poctivé!

Karolina Světlá: Kříž u potoka. Ještědské romány I. Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, Praha 1955. S. 236-7. Text editován.